

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת יואב קיש
יפעת שאשא ביטון

פ/20/2387

הצעת חוק זכות הילד לתמיכה כלכלית, התשע"ו–2015

הגדרות

1. בחוק זה –

"הוצאה" – לרבות הוצאה של הורה לחזקתו של ילד במסגרת טיפולית בשעות העבודה של אותו הורה;

"הורה" – מי שלפי סעיף 2(א)(9) לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה–1965,¹ הוא הורה לילד או מי שלפי סעיף 1(4) או 1(6)(ט) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה–1995² נקבע כי הוא הורה או שבית המשפט קבע שהוא נושא באחריות הורית לילד;

"הכנסה" – הכנסה כספית של הורה מכל מקור שהוא, לרבות השווי הכספי של מגורים בדירה שהיא בבעלותו של הורה או בדירת מגורים של בני זוג כמשמעותה בסעיף 40א לחוק המקרקעין, התשכ"ט–1969,³ וכן כל הכנסה כספית שניתן להפיק מכל נכס, לאחר שנוכו ממנה ההוצאות הכספית שהוצאה לייצור ההכנסה;

"יום הורות" – אחריות הורה לטפל בילד ולהשגיח עליו מתום יום הפעילות במוסד חינוך לילדים, כמשמעותו בחוק לימוד חובה, התש"ט–1949,⁴ או במסגרת חינוכית מקבילה ועד לשעה 8 למחרת;

"ילד" – אדם שלא מלאו לו 21 שנים שמקום מגוריו הרגיל בישראל;

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 393.

³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

⁴ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

"מועד הגשת הבקשה המקורית" – המועד שבו הוגשה לראשונה הבקשה לתמיכה כלכלית עבור, או בשם הילד שעבורו מתבקשת התמיכה הכלכלית; היו להורים כמה ילדים משותפים, והוגשו בקשות עבור התמיכה הכלכלית לילדים במועדים השונים, יהיה מועד הגשת הבקשה המקורית עבור כל הילדים, המועד שבו הוגשה הבקשה הראשונה לתמיכה כלכלית, עבור מי מהם;

"נציג הילד" – הורה או אפוטרופוס של ילד;

"מסגרת טיפולית" – מסגרת טיפולית לפי סעיף 3;

"שכר טיפול" – עלות שעת טיפול במסגרת טיפולית לפי סעיף 3.

2. זכות הילד לתמיכה כלכלית (א) כל ילד זכאי לתמיכה כלכלית שתבטיח לו רמת חיים שתהלוס את התפתחותו הגופנית, הנפשית, הרוחנית, המוסרית והחברתית.

(ב) כל הורה חייב בתמיכה כלכלית בילדו לפי סעיף 3 (להלן – תמיכה כלכלית).

(ג) להורים אחריות להבטיח לילד את התמיכה הכלכלית שלה הוא זכאי.

3. שיעור התמיכה הכלכלית (א) שיעור התמיכה הכלכלית שילד זכאי לו יחושב לפי ההוצאה הכספית לגידול ילד בהתאם להכנסה הקובעת של הוריו ומספר ילדיהם על פי הטבלה שבתוספת הראשונה; שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות שיעור שונה לתמיכה הכלכלית.

(ב) טיפל הורה דרך קבע בילד שלא מלאו לו 12 שנים או בילד עם מוגבלות שעה או יותר בשעות העבודה משעה 8 עד שעה 17, יתווסף להכנסת ההורה השני סכום של מחצית שכר טיפול לכל שעה, בין אם הטיפול היה בילד אחד או יותר; שר המשפטים יקבע בתקנות את סוגי המסגרות הטיפוליות ואת חישוב שכר הטיפול.

(ג) גמלה לפי חוק בשל מוגבלות לילד לא תגרע מהתמיכה הכלכלית.

4. הוצאות הילד מהתמיכה הכלכלית (א) ההורים יתחלקו בהוצאות הילד מהתמיכה הכלכלית על פי מכפלה של שיעור התמיכה הכלכלית שהילד זכאי לה לפי סעיף 3, בחלקו באחוזים של הורה בהכנסות של ההורים יחד פחות חלקו באחוזים בימי ההורות שהוא מטפל בילד בהתאם לטבלה שבתוספת השנייה, לפי הנוסחה $X^*(Y-Z)$; הורה שחלקו בהכנסה המשותפת גדול מחלקו בימי ההורות יעביר להורה השני את חלקו בתמיכה הכלכלית; בסעיף זה –

"X" – שיעור התמיכה הכלכלית;

"Y" – אחוז הכנסתו של הורה, כולל שכר טיפול שהורה חייב בו לפי סעיף 3, מההכנסות שלהם יחד;

"Z" – אחוז ימי ההורות בהתאם לטבלה שבתוספת השנייה.

(ב) הוצאה חריגה עבור צרכים בריאותיים או חינוכיים של הילד שהיא הכרחית ושלא הייתה חזויה מראש או שהיא במהותה חד פעמית תשולם על ידי שני הורים לפי חלקם היחסי בתמיכה הכלכלית של הילד; לא באו ההורים לידי הסכמה על הצורך בהוצאה זו, ימנה הרשם מתאם הורי שיכריע במחלוקת.

5. הסכם בין ההורים
בעניין התמיכה
הכלכלית (א) הסכם בין הורים הפוגע, במישרין או בעקיפין, בזכות ילד לתמיכה כלכלית לפי חוק זה – בטל.

(ב) הסכם בין הורים לתשלום או להחזר חלק שהורה חייב בו משיעור התמיכה הכלכלית, כולו או חלקו – בטל.

(ג) לעניין סעיף קטן (ב), אין נפקא מינה אם ננקטה בהסכם לשון שיפוי, ערבות, קבלנות או כל לשון אחרת.

6. תמיכה כלכלית
בילד בגיר (א) מלאו לילד 18 והוא משרת בשירות חובה או בשירות לאומי, יופחת משיעור התמיכה הכלכלית שהוא זכאי לה שכרו.

(ב) מלאו לילד 18 שנים והוא עובד למחייתו או יכול לעבוד למחייתו, יופחת משיעור התמיכה הכלכלית שהוא זכאי לה שכרו.

7. מחיקה מרשימת
ענייני המעמד
האישי (א) בענייני המצב האישי שבסעיפים 51 ו-52 לדבר המלך במועצה על ארץ-ישראל, 1922 עד 1947⁵ לא יכללו מזוונות ילדים.

8. הגשת הבקשה
לתמיכה הכלכלית (א) ילד או ידיד קרוב שלו, הורה או שני הורים, רשאים להגיש לרשם בית המשפט לענייני משפחה (להלן – הרשם) בקשה לקביעת שיעור התמיכה הכלכלית שכל הורה חייב בו; השר יקבע תקנות, טופס לבקשה ואת המסמכים שיש לצרף לביסוס הבקשה (להלן – הבקשה).

(ב) היה מגיש הבקשה אפוטרופוס של הילד, יצרף לבקשה את המסמכים המוכיחים את היותו האפוטרופוס של הילד.

9. קבלת הבקשה על
ידי הרשם (א) מצא הרשם כי הבקשה לא מולאה כנדרש, רשאי הוא לדחותה; דחה הרשם את הבקשה יודיע על כך למגיש הבקשה בהודעה מנומקת בתוך שבעה ימים ממועד הגשתה.

⁵ חוקי איי, כרך ג', עמ' (ע) 2738, (א) 2569.

(ב) הוגשה הבקשה על ידי הורה ישלח הרשם להורה השני, בתוך שבעה ימים מיום הגשתה, הודעה להורה השני למתן תשובה לבקשה; השר יקבע בתקנות טופס לתשובה ואת המסמכים שיש לצרף לביסוס התשובה (להלן – התשובה).

(ג) לא נמסרה לרשם תשובה בתוך שבעה ימים מיום המצאתה להורה, ישלח אזהרה להורה, כי יראו אותו כחייב בשיעור התמיכה הכלכלית בהתאם לבקשה, אלא אם כן ימציא את התשובה בתוך שבעה ימים נוספים.

(ד) נטען בתשובה כי המשיב אינו הורה של הילד, יראו בהצהרה שבטופס כתובענה לקביעת קשרי משפחה; הרשם יעביר את התובענה לבית המשפט לענייני משפחה וההורה השני יהיה המשיב בתובענה.

קביעת התמיכה הכלכלית 10. (א) הרשם יקבע את שיעור התמיכה הכלכלית ואת חלוקות הוצאות הילד בין ההורים על פי התכנית ההורית שהוסכמה בין ההורים או לפי קביעת בית המשפט, הבקשה והתשובה; טענה על פיה יש לסטות משיעור התמיכה הכלכלית כאמור, תידון בפני בית המשפט.

(ב) נוכח הרשם כי אין התאמה בין הנתונים על הכנסות הורה בין הבקשה לבין התשובה, רשאי הוא לקבל מידע על הכספים והרכוש של כל הורה מידי כל גורם המנוי בסעיף 7א ובתוספת השנייה לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז – 1967⁶ (להלן – מידע); הרשם יקבע על פי המידע שקיבל אם הנתונים על הכנסות הורה מתאימות יותר לבקשה או התשובה ועל פי הנכון מביניהם יקבע את שיעור התמיכה הכלכלית שכל הורה חייב בו.

(ג) נתונים על הכנסות ההורה בבקשה או בטופס המצאת פרטים וכן מידע יהיו חסויים בפני כל אדם, וכן מידע על הורה אחד יהיה חסוי כלפי ההורה השני, למעט כלפי הרשם או השופט.

(ד) חל שינוי של לפחות עשרה או חמישה עשר אחוזים בהכנסות הורה או שינוי בימי ההורות, רשאי מבקש להגיש בקשה לעדכון שיעור התמיכה הכלכלית.

ערר על החלטת הרשם 11. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטת הרשם רשאי להגיש ערר לבית המשפט (להלן – הערר).

(ב) בית משפט הן בערר רשאי להגדיל או להקטין את שיעור התמיכה הכלכלית, אם מצא כי נפלה טעות בקביעת הרשם.

⁶ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

פניה לבית המשפט 12. (א) היה ילד או הורה סבור כי בשל נסיבות חריגות ויוצאות מן הכלל יש להגדיל או להקטין את שיעור התמיכה הכלכלית, רשאי הוא לפנות לבית המשפט בבקשה מנומקת לשנות את שיעור התמיכה הכלכלית.

(ב) בית המשפט רשאי להגדיל או להקטין את שיעור התמיכה הכלכלית אם סבר שמן הצדק לעשות כן, בין היתר, אם נוכח כי התקיימה אחת מהנסיבות האלה:

(1) הורה נמנע מלהשתכר לפי מרב יכולת ההשתכרות שלו תוך התעלמות מצורכי הילד;

(2) הכנסותיו של הורה בבקשה או בתשובה אינן משקפות את הכנסותיו בפועל;

(3) להורה הוצאות מיוחדות בשל היותו בעל מוגבלות;

(4) לילד הוצאות מיוחדות בשל היותו בעל מוגבלות;

(5) להורה ילדים ממשפחה אחרת.

תוספת ראשונה – שיעור התמיכה הכלכלית בשקלים חדשים

(סעיף 3)

מספר ילדים								הכנסה חודשית ברוטו
4		3		2		1		
תמיכה חודשית	שיעור התמיכה השולי	תמיכה חודשית	שיעור התמיכה השולי	תמיכה חודשית	שיעור התמיכה השולי	תמיכה חודשית	שיעור התמיכה השולי	
500	0.500	500	0.500	500	0.500	500	0.500	1,000
1,000	0.500	1,000	0.500	1,000	0.500	900	0.400	2,000
1,500	0.500	1,500	0.500	1,500	0.500	1,200	0.300	3,000
2,000	0.500	2,000	0.500	1,900	0.400	1,450	0.250	4,000
2,500	0.500	2,500	0.500	2,300	0.400	1,650	0.200	5,000
3,000	0.500	3,000	0.500	2,600	0.300	1,800	0.150	6,000
3,500	0.500	3,400	0.400	2,850	0.250	1,950	0.150	7,000
4,000	0.500	3,750	0.350	3,050	0.200	2,075	0.125	8,000
4,500	0.500	4,050	0.300	3,250	0.200	2,200	0.125	9,000
4,900	0.400	4,350	0.300	3,450	0.200	2,300	0.100	10,000
5,700	0.400	4,950	0.300	3,850	0.200	2,500	0.100	12,000
6,400	0.350	5,450	0.250	4,250	0.200	2,700	0.100	14,000
6,900	0.250	5,850	0.200	4,650	0.200	2,900	0.100	16,000
7,300	0.200	6,250	0.200	4,950	0.150	3,100	0.100	18,000
7,700	0.200	6,650	0.200	5,250	0.150	3,300	0.100	20,000
8,100	0.200	6,950	0.150	5,550	0.150	3,500	0.100	22,000
8,500	0.200	7,250	0.150	5,800	0.125	3,700	0.100	24,000
8,850	0.175	7,550	0.150	6,050	0.125	3,850	0.075	26,000
9,200	0.175	7,850	0.150	6,300	0.125	4,000	0.075	28,000
9,500	0.150	8,150	0.150	6,550	0.125	4,150	0.075	30,000
9,800	0.150	8,450	0.150	6,750	0.100	4,300	0.075	32,000
10,100	0.150	8,700	0.125	6,950	0.100	4,450	0.075	34,000
10,400	0.150	8,950	0.125	7,150	0.100	4,550	0.050	36,000
11,000	0.150	9,450	0.125	7,550	0.100	4,750	0.050	40,000
12,500	0.150	10,700	0.125	8,550	0.100	5,250	0.050	50,000

תוספת שנייה

(סעיף 4)

ימי הורות	Z (אחוז הוצאות הילד)
0-4	0
5	0.35
6	0.42
7	0.5
8	0.58
9	0.65
10-14	1

דברי הסבר

הגדרות:

1. הגדרת "הכנסה חייבת" קובעת את המקורות הכספיים של הורה שעל פיהם ייקבע שיעור התמיכה הכלכלית שהורה מחויב להעניק לילדו. בהגדרה "הכנסה" נכלל השווי הכספי של מגורים בדירת מגורים, בין שהיא בבעלותו של ההורה ובין שהיא היתה דירת מגורים של ההורים לפני שנפרדו, שעל פי סעיף 40א לחוק המקרקעין, אחד ההורים ממשיך לגור בה עם הילדים. שווי כספי זה יתווסף להכנסתו של ההורה, כדי להעמיד במצב שווה הורה שמשלם שכר דירה למגוריו להורה המתגורר בדירה בבעלותו.

2. הגדרת "שכר טיפול" קובעת כי הערך הכספי לשעת טיפול שהורה מעניק לילד לפי סעיף 3, יחושב לפי השכר המקובל לשעה במסגרת טיפולית.

3. הגדרת "יום הורות" קובעת את מסגרת הזמן שבו על הורה לממש את אחריותו ההורית – לטפל בילד ולחנכו תוך קיום קשר אישי, ישיר וסדיר עמו – שבשלו הוא זכאי לקבל חלק מהתמיכה הכלכלית עבור הוצאות הילד.

4. הגדרת "ילד" קובעת, בדומה לנוהג במדינות רבות, כי יש לחייב הורה בתמיכה כלכלית בילדו עד לגיל 21 שנים. במציאות הישראלית ילדים ממשיכים לחיות בבית הוריהם גם בגילאים אלו, מציאות זו מחייבת שגם ילד בגיר יהיה זכאי לתמיכה כלכלית.

סעיף 2:

סעיף זה מעגן בחוק את זכות הילד לתמיכה כלכלית מהוריו, על פי סעיף 27 לאמנת האו"ם בדבר זכויות הילד 1989 (להלן – אמנת האו"ם) שקובעת:

א. המדינות החברות מכירות בזכותו של ילד לרמת החיים ההולמת את התפתחותו הגופנית, הנפשית, הרוחנית, המוסרית והחברתית.

להורי הילד או לאחרים האחראים לו האחריות הראשונית להבטיח, ככל שמאפשרים יכולתם ואמצעיהם הכספיים, את תנאי המחיה הנדרשים להתפתחות הילד.

המדינות החברות, בהתאם לתנאיהם הלאומיים ואמצעיהן, ינקטו צעדים נאותים לסייע להורים האחראיים לילד לממש זכות זו, ויספקו במקרה הצורך עזרה חומרית ותכניות סיוע במיוחד באשר לתזונה, ביגוד ודיוור.

המדינות החברות ינקטו צעדים נאותים להבטיח גביית מזונות עבור הילד מאת הוריו או מאת אנשים אחרים הנושאים באחריות כספית לגביו, הן בתחום המדינה החברה, והן מחוצה לה. מקום שאדם הנושא באחריות כספית לילד מתגורר במדינה אחרת מזו של הילד, יקדמו המדינות החברות הצטרפות להסכמים בינלאומיים או התקשרות בהסכמים כאלה וכן קביעת הסדרים נאותים אחרים.

האמנה קובעת שלילד זכות יסוד לתמיכה כלכלית, שתאפשר לו להתפתח כאדם עצמאי, מהבחינה הגופנית, הנפשית, הרוחנית, המוסרית, והחברתית לפי צרכיו האינדיבידואליים.

החבות בתמיכה כלכלית חלה, בראש ובראשונה על הוריו של הילד, כחלק מאחריותם ההורית למימוש זכותו העצמית של הילד מכוח אמנת האו"ם. היא חלה על כל הורה מעצם היותו הורה, ללא הבחנה של מין, דת, נתינות, הקשר בין הילד לבין ההורה או היחסים המשפטיים בין ההורים. בנוסף, לפי העיקרון שבסעיף 18 לאמנת האו"ם:

"המדינות החברות יעשו כמיטב מאמציהן להבטיח הכרה בעיקרון כי לשני ההורים אחריות משותפת לגידול הילד והתפתחותו. להורים, או לפי העניין, לאפוטרופוסים החוקיים, אחריות בסיסית לגידול הילד והתפתחותו. בראש מעייניהם תעמוד טובתו של הילד".

חובת הורים היא, איפוא, להבטיח שהילד מקבל את מלוא התמיכה הכלכלית והיות טובת הילד מחייבת את ההורים כשיקול ראשון במעלה, שהורה לא יוותר על זכותו של ילד לקבל מההורה השני את חלקו בתמיכה הכלכלית בשל עניין שלו.

לפי הדין הנוהג בישראל, החיוב במזונות ילד וההורה שחייב בהם נקבע לפי הדין האישי החל על ההורים. על כן, זכות ילד למזונות מתבססת בעיקר על דיני הנישואין. לכן החיוב במזונות הילד שמקובל נובע מהתחייבות של ההורים בהסכם הנישואין לדאוג לפרנסת ילדם – מעין חוזה לטובת צד שלישי. לפיכך, בדין היהודי שילד זכאי למזונות אף אם הוריו אינם נשואים, חיוב ההורים מושתת על דיני צדקה. לעומת זאת, זכות הילד לתמיכה כלכלית היא זכות עצמאית של הילד וחלה על כל הורה מכוח האחריות ההורית, כאמור בסעיף 27 לאמנת האו"ם.

לפי סעיף זה, התמיכה הכלכלית צריכה להלוו את רמת החיים ההולמת את התפתחותו של הילד. על כן קובע החוק, כי כלל המקורות הכספיים שעומדים לרשות הוריו לפרנסת עצמם צריכים לעמוד גם לרשות ילדם. וכן, הורה אינו יכול להימנע מלמלא את מחויבותו לתמיכה כלכלית בשל כך שהוא ימנע מלהפיק הכנסות.

סעיף 3:

שיעור התמיכה הכלכלית נקבע על פי נוסחה מבוססת על מחקר כלכלי שערך חבר הוועדה, פרופסור ראובן גרונאו, שבתוספת הראשונה, שאומדת, בצורה אובייקטיבית את עלות ההוצאה הכספית לגידול ילד בהתאם להכנסות הוריו. הנוסחה קובעת, על יסוד נתונים סטטיסטיים של הוצאות משקי הבית בישראל, את העלות הכספית של גידול ילד כמפורט בטבלה שבתוספת. נוסחאות שכאלה הן במדינות רבות כלי מקובל לקביעת שיעור התמיכה הכלכלית בילדים.

יתרונותיה של הנוסחה הן בהירות, ודאות, אחידות, שקיפות, עדכון שוטף ואי תלות בהחלטה שיפוטית או מינהלית. כמו כן, היא מאפשרת להורים להיערך מבעוד מועד למצבם הכלכלי החדש עם פרידתם. בפרט, היא מוציאה את נושא שיעור התמיכה הכלכלית בילד ממכלול הסכסוכים בין הורים שנפרדים, שהתדיינות ביניהם בעניינים הנוגעים לילד משליכה במישרין על טובת הילד – במיוחד על שמירת הקשר בין הילד והורהו. קיומה של נוסחה מאפשר את קביעת התמיכה הכלכלית באופן פשוט

ויעיל, לרוב ללא צורך בהתדיינות, באמצעות רשם בית המשפט.

סעיף קטן (ב) מבטא את עמדת הוועדה שמן הנכון להוסיף לחישוב ההכנסה של הורה את עלות השכר עבור טיפול שהורה השני מעניק לילד, שעדיין לא מלאו לו 12 שנים או לילד עם מוגבלות אף שגילו יותר מ-12 שנים, לכל שעה בשעות העבודה המקובלות, משעה 8 עד לשעה 17. במצבים אלה ילד אינו יכול להישאר לבד והוא זכאי לטיפול והשגחה באותן שעות, לכן יש לראות את ההורה שנמנע מלעבוד באותן שעות כדי לטפל בילד כמי שזכאי לשכר. זכאות ההורה לשכר עבור הטיפול בילד נותנת הכרה ערכית של החברה בתרומה המוסרית והכלכלית של גידול הילדים. על פי החוק המוצע יתווסף שכר הטיפול להכנסה של ההורה השני לצורך חישוב התמיכה הכלכלית שהוא חייב לילדו, מכיוון שהוא חסך מחצית מעלות שכירת מטפל, שכן ההורה שטיפל בילד נשא בה. בדרך זו תבוא לידי ביטוי התרומה הכלכלית שתורם הורה למשפחה כשהוא מטפל בילד ואינו יוצא לעבודה באופן מלא או חלקי.

שכר הטיפול יחושב לפי השכר המקובל לשעת טיפול במסגרת טיפולית. שכר הטיפול יהיה עבור הטיפול בילד אחד או יותר, משום שזכות הילד לטיפול היא כחלק מהמשפחה ולא לכל ילד בנפרד. סעיף קטן (ג) קובע כי ילד זכאי למלוא שיעור התמיכה הכלכלית מהוריו גם כאשר הוא זכאי לגמלה בשל מוגבלות, הגמלה אינה מפחיתה מזכאותו לתמיכה כלכלית משום שהגמלה נועדה לתת מענה לצרכים המיוחדים של הילד בשל המוגבלות.

סעיף 4:

הסעיף קובע כי שיעור התמיכה הכלכלית תתחלק בין ההורים לצורך הוצאות הילד לפי הזמן שהם אחראיים לטיפול בילד על פי ימי ההורות שכל אחד מטפל בילד. הסעיף מבחין בין שני מצבים: הראשון, כאשר הורה אחד מטפל בילד עד ארבעה ימי הורות בשבועיים וההורה השני מטפל בילד 10 ימים או יותר בשבועיים. השני, כאשר כל הורה מטפל בילד חמישה ימי הורות בשבועיים או יותר. החוק מניח, בדומה למקובל במדינות אחרות, שלהורה שמטפל בילד במשך פחות מחמישה ימים בשבועיים אין הוצאות ניכרות בגין הטיפול בילד. רק מחמישה ימי הורות ומעלה, מוציא ההורה הוצאה כספית ישירה ומשמעותית בגין הטיפול בילד. הוצאה זו באה לידי ביטוי הן בדאגה לדיור, שיאפשר לילד לחוש בביתו והן בהוצאות קבועות שהורה מוציא לצרכי הילד. במצב הראשון, חלקו של כל הורה בתמיכה הכלכלית בילד יחושב על פי חלוקת הכנסות בלבד. בשני, חלוקת ההוצאות תחושב גם על פי מספר ימי ההורות שכל הורה מטפל בילד.

מעבר הכספים בין ההורים ייעשה על פי נוסחה שהיא מכפלה בין שיעור התמיכה הכלכלית שמסומנת ב-X, החלק באחוזים של ההורה בהכנסות שלהם יחד, שמסומן ב-Y, שממנו יוחסר החלק באחוזים של ימי ההורות שאותו הורה מטפל בילד לפי הטבלה המסומנת ב-Z. לכן, הורה שחלקו בהכנסות גבוה יותר מחלקו בימי ההורות יעביר להורה השני את חלקו בתמיכה הכלכלית.

לדוגמה, כאשר גיל הילד מעל 12 שנים והכנסתו החודשית של הורה אחד ששת אלפים שקלים ומספר ימי ההורות שלו הוא תשעה ימים, והכנסתו החודשית של ההורה השני עשרת אלפים שקלים, ומספר ימי ההורות שלו הוא חמישה ימים, הסכום שהורה השני יעביר להורה הראשון יחושב כדלקמן: שיעור התמיכה הכלכלית לפי ההכנסה של ההורים יחד הוא שישה עשר אלף שקלים, היא עבור ילד אחד $X=2900$ שקלים חדשים. חלקו באחוזים של ההורה שחלקו בהכנסה המשותפת $Y=0.625$, גדול מחלקו בימי ההורות ימי הורות $Z=0.35$, יעביר להורה הראשון $Z=0.35$ * $Y=0.625$ * $X=2900$ שקלים חדשים. אם

גיל הילד היה פחות מ-12 שנים, וההורה הראשון מטפל בו בשעות העבודה תיווסף להכנסת ההורה השני שכר הטיפול לפי סעיף 3. לדוגמה אם עלות שכר טיפול לחודש היא ארבעת אלפים שקלים חדשים, הכנסות של ההורה השני יגדלו ב-2000 שקלים חדשים, לפיכך על ההורה השני יהיה להעביר להורה הראשון 825.5 שקלים חדשים.

סעיף קטן (ב) מבקש לקבוע מנגנון להסדרת חילוקי דעות בין ההורים לגבי הוצאות חריגות לצרכים בריאותיים או חינוכיים בלתי צפויות מראש או חד פעמיות, שאינן נכללות בשיעור התמיכה הכלכלית. בהוצאות אלו יישאו ההורים לפי חלקם היחסי בתמיכה הכלכלית של הילד.

סעיף 5:

מטרת סעיף זה, להבטיח כי הורים לא יפגעו בזכות הילד לתמיכה כלכלית בהסכם שהם מגיעים אליו בעת גירושיהם. תופעה רווחת למדי היא שהורים שמעוניינים להגיע להסכם גירושין מוותרים על זכותם של ילדם למזונות, משום שהם מבקשים לסיים את מערכת היחסים ביניהם. לעיתים, פסלו בתי המשפט סעיפי שיפוי וערבות שנועדו לפטור הורה מחובתו לשלם מזונות לילדו, מחמת פגיעתם בטובת הילד. אך לעיתים, גרסו בתי המשפט שהסכם המצמצם את חובתו של האב במזונות ומטיל אותה על האם ייאכף רק לאחר שהילד יתבגר. עם זאת, לא שללו אפשרות פנייה מיידית של האב לצד שלישי המשמש כערב, וזאת אף על פי שאפשרות זו עלולה להרתיע את האם להגיש בשם הילד תביעה למזונות.

נקודת המוצא של הסעיף היא, שהיות שזכותו של הילד לתמיכה כלכלית היא זכות עצמאית, על הצעת החוק להבטיח שההורים לא יוכלו לקשור בינה לבין העניינים שהם מסדירים ביניהם בגירושין. לכן, קובע הסעיף, כי הורים אינם יכולים לסחור בזכות הילד בתמורה לויתורים או להישגים שלהם בהסדר הגירושין היות שמשמעות הסכם המטיל את חובת המזונות על אחד ההורים בלבד, או מפחית מחובת ההורה השני למזונות הילד, היא כי זכות הילד לתמיכה כלכלית עלולה להיפגע כתוצאה מההסדר שההורים הגיעו אליו. לכן קובע הסעיף שהסכם שכזה בטל. לדעת הוועדה הוראה שכזו לא תכביד על הסדר הגירושין שיבטא איזון כלכלי בין ההורים. שכן, לפי הדין הנוהג חובת המזונות לסיפוק הצרכים ההכרחיים של הילד מוטלת בעיקר על האב. אולם, לפי החוק המוצע התמיכה הכלכלית תוטל בשווה על שני ההורים – על פי הכנסותיהם וימי ההורות שלהם. על כן לא יהיה עוד מקום להורים לשנות את שיעור התמיכה הכלכלית שהורה חייב בו בילד או לקשור בינו לבין תנאי הגירושין.

סעיף 6:

כאשר ילד בגיר משרת בשירות חובה, בשירות לאומי או עובד למחייתו או שהנסיבות מאפשרות לו לעבוד למחייתו, יש להפחית את הכנסתו או את הכנסתו הפוטנציאלית משיעור התמיכה הכלכלית שהוא זכאי לה. בהתאם לכך, כאשר בגיר עובד למחייתו והכנסתו היא בשיעור התמיכה הכלכלית או עולה עליה, הוא לא יהיה זכאי לתמיכה כלכלית.

סעיף 7:

התפיסה בהצעת החוק שזכות הילד לתמיכה כלכלית היא זכות עצמאית שלו שאין לקשור אותה לענייני המעמד האישי, הן לצורך הדין החל בבתי המשפט והן בבתי הדין הדתיים. על כן יש למחוק אותו מדבר המלך במועצה על ארץ-ישראל, 1922 עד 1947. עם זאת, הצעת החוק אינה פוגעת באפשרות שלבית דין דתי תהיה סמכות שיפוט בתמיכה הכלכלית של הילד כאשר יש לו סמכות לדון במזונות הילדים.

סעיף 10:

סעיף זה מבוסס על תפיסה שהורה שחייב בתמיכה כלכלית בילדו מחויב לנהוג בגילוי מלא בכל הנוגע להכנסותיו ורכושו, כי זכותו של ילדו לתמיכה כלכלית היא בהתאם להכנסות ההורה. לכן כאשר אין התאמה בנתונים על הכנסות הורה שהוגשו לרשם, בין הבקשה ובין התשובה, מסמיך החוק את הרשם לפנות לגופים מהם הוא יכול לקבל מידע על הכנסותיו, הוצאותיו ורכושו של הורה, בדומה לרשם הוצאה לפועל. היות שלהורים המידע הנכון על הכנסותיהם, שיתכן שהרשם לא הצליח לקבל לגביהם מידע, יקבע הרשם לאור המידע שקיבל, אם הנתונים שפורטו בבקשה או בתשובה נכונים יותר ועל פי הנכון מבניהם יקבע את שיעור התמיכה הכלכלית של כל הורה. בדרך זאת הסעיף יעודד הורים למסור מידע מלא על הכנסותיהם כדי שילדם לא יפגע מהסכסוך שביניהם. כדי להבטיח גילוי מלא הסעיף גם קובע חיסיון על המידע שנמסר לרשם.

סעיף 12 :

חרף הרצון לצמצם את ההתדיינות בעניין שיעור התמיכה הכלכלית על ידי קביעת נוסחה, שברוב המקרים תירשם על ידי הרשם או בית המשפט הדין בערר, מוצע להסמיך את בית המשפט, בנסיבות חריגות ויוצאות מן הכלל, לסטות מן הנוסחה. זאת, כשנוכח כי להורה הכנסות שעולות על מה שנראה מן המידע שהתקבל, שההורה נמנע ללא טעם מוצדק מלהשתכר או לעבוד בהתאם ליכולתו תוך התעלמות מצורכי הילד, שיש לנכות מהכנסות ההורה הוצאות מיוחדות בשל כך שהוא בעל מוגבלות או שיש להעלות את שיעור התמיכה הכלכלית משום שהילד בעל מוגבלות. כמו כן, כאשר להורה ילדים ממשפחה נוספת יש לאפשר לשנות את שיעור התמיכה הכלכלית לילדים מהמשפחה הקודמת משום שלכל ילד זכות שווה לתמיכה כלכלית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט' בטבת התשע"ו – 21.12.15